

โครงการพัฒนากระบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

ภายใต้ชุดโครงการ “การพัฒนากระบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด”

สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะผู้วิจัย : พศ.ยินดี เจ้าแก้ว และคณะ

โครงการนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาพรวมของกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายในจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพกลุ่ม องค์กร และเครือข่าย 3) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของเครือข่ายคุณค่าในการแก้ปัญหาคความยากจน

วิธีวิทยาการวิจัย ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม การศึกษาภาพรวมกลุ่ม องค์กร เครือข่าย เก็บข้อมูลจากหน่วยงานและสัมภาษณ์ ผู้นำ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและใช้เทคนิค SWOT, AIC ในการวิเคราะห์ศักยภาพ กลุ่ม องค์กร เครือข่าย เพื่อเสริมสร้างพัฒนาและหาแนวทางเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าในการแก้ปัญหาคความยากจน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่ม องค์กร และเครือข่าย เป็นกลุ่มสหกรณ์จดทะเบียนประเภทต่าง ๆ จำนวน 417 กลุ่ม และเป็นกลุ่มสหกรณ์ภาคประชาชน จำนวน 2,544 กลุ่ม มีเครือข่ายระดับจังหวัด 8 เครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยชุมนุมสหกรณ์ 2 ชุมชน และเครือข่ายองค์กรการเงินชุมชน 4 เครือข่ายและเครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 2 เครือข่าย ขบวนการพัฒนาของกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายเป็นไปในลักษณะกลุ่มผลประโยชน์ในด้านอาชีพ สวัสดิการ และเพื่อเป้าหมายหรือเครื่องมือเสริมพลังอำนาจของประชาชนกับภาครัฐ การจัดตั้งกลุ่ม เครือข่ายส่วนใหญ่มาจากการส่งเสริมจากนโยบายของรัฐ ฉะนั้นกลุ่มและเครือข่ายที่มีความสำเร็จส่วนใหญ่จะมีการจัดตั้งมานานจากปัจจัยการมีภาวะผู้นำ และความซื่อสัตย์ เสียสละ การบริหารองค์กรส่วนใหญ่ มีโครงสร้างการบริหารเป็นแบบหลวม ๆ มีกฎระเบียบในการดำเนินงาน แต่ไม่มีการเข้มงวด ส่วนใหญ่จะยึดตัวบุคคลการไว้วางใจและศรัทธาในตัวผู้นำ เป็นผลทำให้กลุ่ม องค์กร เครือข่ายไม่มีศักยภาพในการบริหาร เพราะว่าขาดแผนยุทธศาสตร์ เป้าหมาย การสรุปบทเรียนและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากประชาชนสมาชิกกลุ่ม องค์กร เครือข่าย และการสนับสนุนขององค์กรที่เกี่ยวข้องไม่มีความต่อเนื่องขาดการบูรณาการในหลักวิถีและบูรณาการองค์กรในลักษณะต่างคนต่างทำ

ผลการศึกษา พบว่า เครือข่ายคุณค่าสามารถแก้ปัญหาคความยากจนได้ มี 3 รูปแบบ คือ 1) เครือข่ายการเงินชุมชน ได้แก่เครือข่ายกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ เครือข่ายการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนเมืองนคร 3) เครือข่ายพื้นที่ คือ เครือข่ายตำบลสหกรณ์เฉลิมพระเกียรติ ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง ปัจจัยความสำเร็จของเครือข่ายคุณค่าสามารถการแก้ปัญหาคความยากจน วัดได้จากลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์การเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าที่มีแผนกลยุทธ์ มีอุดมการณ์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์การดำเนินงานของเครือข่ายจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่ม องค์กรที่สนับสนุน และการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายที่มี

วัตถุประสงค์เป้าหมายที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายได้ในหลายมิติของ
ความยากจน ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ การศึกษาสังคม การเมืองและด้านวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาสมาชิกของ
กลุ่ม สมาชิกเครือข่ายให้เป็นคน ที่มีคุณค่าสหกรณ์ ที่แท้จริง

ABSTRACT

The Development of Cooperatives Movement in Nakhon Si Thammarat Province purposes of this study were: 1) to study the groups, organizations, and networks as a whole; 2) to promote and develop these groups, organizations, and networks; 3) to study the indicators for success of value chains in solving the poverty problem.

This study was a qualitative participation action research. Secondary data were collected from the concerned organizations, and the officers, leaders were interviewed. The SWOT and AIC techniques were used to analyze the capability of the groups, organizations, and networks in order to promote, develop, and find out the value chains in solving the poverty problem.

The research findings revealed that the groups, organizations, and networks were 417 registered cooperatives of various types, and 2544 non-registered groups. There were 8 provincial networks consisting of 2 cooperatives unions, 4 community financial networks, and 2 community product networks. The process of development movement of the groups, organizations, and networks was in the form of profit groups in occupation, welfare, the learning of local development of the community, and for the goals or enhanced power device on the part of people and the government. The majority of group settings were initiated by the government policy. Most of successful groups and networks were the long-term setting up organizations based on the following factors: leadership, honesty, devotion, and people's participation. The structure of administration was not firmly fixed. There were rules and regularities in the working process, however, they were not strict. Most of the groups depended on individuals, trust, and respect towards the leaders. As a result, the groups, organizations, and networks did not develop due to the lack of skills in administrative management, lack of strategic plans and goals in working process to satisfy the members' need. There were no lesson conclusion and no working participation from people, group members, organizations, and networks. The concerned organizational support was not continually operated. There was no integrated approach nor integrated organization. It was in the form of *lasses-faire*.

It was found from the study that value chains could solve the poverty problem in three forms: (1) community financial network, that is, the network of saving group (called Sajja Group) for life-time moral development Nakhon Si Thammarat Province; (2) community product network, that is, the network of marketing community product of Muang Nakhon; (3) area network, that is, the network

of Tambol Chalermphrakiat Cooperatives, Tambol Khaokhaw, Amphoe Thungsong. The factors for success of value chains in solving the poverty problem were indicated by the forms of the relationship of the connected value chains with strategic plans, vision, goals and objectives of the working process of the networks based on the members' participation and organization's support, as well as the process of network activities which satisfied the members' needs and solve the poverty problem in various dimensions. Those dimensions were: economic, educational, social, political, and cultural dimensions. The main purpose was to develop the group members of the networks to become really valuable cooperatives members.